

Memo Voordracht en scenario's besluit Kunstenplan 2025-2028

KABINET
Aan Wethouder Meliani
Van 5.1, 2, e, Kunst en Cultuur
Datum vrijdag 21 juni 2024
Bijlage

1. Advies Amsterdamse Kunstraad
2. Voordracht besluit Kunstenplan (concept) **KABINET**
3. Alternatieve scenario's **KABINET**

Kunst en Cultuur bereidt op dit moment de besluitvorming voor met betrekking tot de verdeling van de subsidies zeven instellingen onder verantwoordelijkheid van de gemeente binnen het Kunstenplan 2025-2028. Dit volgt na het advies van 14 juni 2024 van de Amsterdamse Kunstraad over de verdeling van de subsidies. Hieraan gekoppeld is het besluit van het college met de Voorjaarsnota 2024 om meerjarig incidenteel het budget te verhogen voor het Kunstenplan in 2025-2028. Eveneens heeft Kunst en Cultuur binnen de begroting Cultuur gekeken naar mogelijk incidentele extra middelen.

Dit besluit moet genomen worden in een complexe context: de kans op mogelijke verschuivingen binnen de landelijke basisinfrastructuur (OCW en Rijkscultuurfondsen) van middelen van Amsterdam naar andere steden en regio's in het land is groter dan ooit – mede gevoed door een nieuw dominant politiek sentiment in de Tweede Kamer gericht op spreiding, evenals het recente advies van de Raad voor Cultuur over het stelsel voor 2029 en verder. De verwachting is – gezien een grote overvraag – dat bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst voor de meerjarige regeling 2025-2028 scherpe keuzes gemaakt zullen moeten worden. Hier komt bij dat de reeds aangekondigde maatregelen van het nieuwe kabinet in het Hoofdlijnenakkoord zich kenmerken door een druk op het verdienvermogen van de sector (BTW), bezuinigingen (generiek maar ook specifiek op internationaal cultuurbeleid) en het beperken van voordelen voor geven aan cultuur (verhoging afdrachten loterijen en afschaffing van giftenaftrek voor geven aan cultuur).

In dit memo nemen we u mee in de afwegingen die gemaakt kunnen worden om te komen tot een besluit dat rekening houdt met de door de gemeenteraad vastgestelde uitgangspunten van de Hoofdlijnen Kunstenplan 2025-2028, het advies van de Kunstraad en de context waar we nu mee te maken hebben. Dit leidt tot scenario's die worden uiteengezet in dit memo. Ook is een voordracht

bijgevoegd op basis van het scenario dat volgens Kunst en Cultuur het beste recht doet aan de boven beschreven context.

Op de staf Kunst en Cultuur van 24 juni as. zijn we voornemens de voordracht en scenario's met u te bespreken.

Gevraagde besluiten

- kennis te nemen van het advies van de Amsterdamse Kunstraad
- tijdens de staf te reageren op de conceptvoordracht voor het besluit over de zeven instellingen
- kennis te nemen van de alternatieve scenario's ten behoeve van de bespreking in de staf
- tijdens de staf het vervolgproces te bespreken

Achtergrond

Om te komen tot de scenario's en daarmee een afgewogen keuze voor het besluit dat genomen kan worden door het college, is het van belang om te duiden vanuit welke achtergrond en context nu een keuze gemaakt dient te worden. Hierbij gaat het in ieder geval om:

- de uitgangspunten van de Hoofdlijnen Kunstenplan 2025-2028;
- de hoofdpunten van het advies van de Kunstraad, *Voor de toekomst - voor de stad*
- externe factoren vanuit het Rijk en het AFK;
- de besluitvorming van het college inzake de Voorjaarsnota 2024
- extra middelen binnen de begroting Cultuur

Hoofdlijnen Kunstenplan 2025-2028

Met de Hoofdlijnen Kunstenplan 2025-2028 heeft het gemeentebestuur zich gecommitteerd aan een nieuwe koers, waaronder scherpe keuzes over de verdeling van financiële middelen en een koers die reageert op wat in de stad gebeurt, reflecteert op het verleden en vooruit kijkt. Hierbij is meer aandacht voor makers en een focus op de bredere culturele infrastructuur van de stad (onder andere door het bieden van ruimte voor in- en doorstroom). Het gemeentebestuur heeft ook aangegeven extra in te willen zetten op de culturele infrastructuur in Noord, Nieuw-West en Zuidoost. Om dit te bereiken is er € 3 miljoen verschoven binnen het Kunstenplan om zo de vierjarige regeling, de ontwikkelregeling en de regeling voor projectsubsidies bij het AFK voor de periode 2025-2028 aan te vullen.

Voor de meerjarige regeling en de ontwikkelregeling voor het AFK is respectievelijk €51,2 miljoen en €1,5 miljoen beschikbaar gesteld. Voor de zeven instellingen onder verantwoordelijkheid van de gemeente (Amsterdam Museum, Stedelijk Museum Amsterdam, ITA, de Meervaart, Bijlmer Parktheater,

Nationale Opera & Ballet en het Koninklijk Concertgebouworkest) is €60 miljoen beschikbaar gesteld. Hieraan lagen een aantal afwegingen ten grondslag:

- in moeilijke tijden dienen de sterkste schouders de zwaarste lasten te dragen
- de zeven instellingen ontvangen gezamenlijk meer geld dan naar verwachting meer dan honderd kleinere instellingen bij elkaar via het AFK. De zeven instellingen dienen daarom hun verantwoordelijkheid te nemen.
- hierbij kijkt het gemeentebestuur in het bijzonder naar die instellingen die succesvol zijn en evenredig meer geëquipeerd om middelen te halen uit fondsenwerving en sponsoring, en/of beschikken over een aan de instelling gelieerd steunfonds
- ongelijk investeren voor gelijke kansen, met een bijzonder zwaartepunt voor de stadsdelen Noord, Nieuw-West en Zuidoost

Advies Amsterdamse Kunstraad

Ter voorbereiding op het Kunstenplan 2025-2028 beoordeelde de kunstraad aanvragen van Amsterdam Museum, Bijlmer Parktheater, Het Nationale Ballet (Nationale Opera & Ballet), ITA (Internationaal Theater Amsterdam), Koninklijk Concertgebouworkest, Meervaart en Stedelijk Museum Amsterdam.

In *Voor de toekomst - voor de stad* (zie bijlage 1) staan de adviezen over de zeven instellingen, die de kunstraad beoordeelde aan de hand van vier criteria: artistiek belang, belang voor de stad, diversiteit en inclusie en uitvoerbaarheid – zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 9 november 2023 in de Hoofdpijnen Kunstenplan 2025-2028.

De kunstraad adviseert de vermindering van het totale budget voor de zeven instellingen – € 3 miljoen per jaar – voor de kunstenplanperiode 2025-2028 te compenseren. De kunstraad roept op om (zo snel mogelijk) in 2024 deze reparatie vast te stellen voor de jaren 2025 en 2026. Daarnaast adviseert de kunstraad te onderzoeken welke ruimte er is voor het bevorderen van fair pay, het benodigde bedrag voor vastgoedonderhoud volledig beschikbaar te stellen en bij het nieuwe coalitieakkoord in 2026 in te zetten op een substantieel hoger budget voor kunst en cultuur en hierbij ook de overige twee jaren (2027-2028) voor de zeven instellingen te repareren.

De kunstraad vindt het belangrijk en noodzakelijk voor de culturele infrastructuur van de stad dat Bijlmer Parktheater in Zuidoost en Meervaart in Nieuw-West kunnen doorgroeien, en adviseert een verhoging van de subsidie van beide podia (350.000 euro ten opzichte van het huidige ontvangen bedrag in 2024 als onderdeel van het Kunstenplan 2021-2024). Om dit te realiseren adviseert de kunstraad met een kleine verschuiving van middelen het subsidiebudget voor Nationale Opera & Ballet (- 300.000 euro), Internationaal

Theater Amsterdam (- 250.000 euro) en Koninklijk Concertgebouworkest (- 200.000 euro) bescheiden te verlagen. De kunstraad adviseert de subsidiebedragen voor Amsterdam Museum en Stedelijk Museum Amsterdam niet te verlagen.

Voor de zeven door de kunstraad beoordeelde instellingen is in de Hoofdlijnen Kunstenplan 2025-2028 een jaarlijks budget van € 60.033.427 gereserveerd. Met dit bedrag als kader is de kunstraad door het college verzocht om te adviseren over de subsidieaanvragen van de zeven instellingen. De kunstraad heeft zich niet aan deze opdracht gehouden, maar het college geadviseerd om de vermindering van het totale budget voor de zeven instellingen — drie miljoen euro per jaar — voor de kunstenplanperiode 2025-2028 te compenseren. De geadviseerde bedragen tellen dan ook niet op tot het door het gemeentebestuur meegegeven totaalbedrag van € 60.033.427, maar gaan uit van een structureel bedrag van € 63.033.427 gedurende de periode 2025-2028.

De kunstraad roept hierbij op om (zo snel mogelijk) in 2024 deze voorgestelde reparatie vast te stellen voor de jaren 2025 en 2026. Daarnaast adviseert de kunstraad om bij het nieuwe coalitieakkoord na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 in te zetten op een substantieel hoger budget voor kunst en cultuur. De compensatie voor het kunstenplan 2027 en 2028 zou volgens de kunstraad hierin meegenomen moeten worden. De kunstraad adviseert het huidige college de middelen die ten opzichte van het advies nu tekort komen te reserveren voor 2025 en 2026 en een volgend college voor de jaren 2027 en 2028. Indien het college de betreffende reservering nu of in de toekomst niet maakt, dan is de kunstraad van mening dat het college - op basis van een politieke keuze - bepaalt hoe en waar de dan noodzakelijke korting neerslaat.

Externe factoren Rijk en AFK

Op 3 juli jl. worden de adviezen van de Raad voor Cultuur en de besluiten van de Rijkscultuurfondsen in het kader van de aanvragen voor de landelijke basisinfrastructuur 2025-2028 bekend gemaakt. Uit een eerste ambtelijke verkenning en rondvraag van Kunst en Cultuur bij het ministerie van OCW en de Rijkscultuurfondsen, komt een beeld naar voren dat voor de periode 2025-2028 er al rekening moet worden gehouden met het wegvallen of verlagen van subsidies van het Rijk voor Amsterdamse instellingen als gevolg van een zwaardere weging van de factor spreiding binnen de landelijke basisinfrastructuur. Dit zal tot verschillen leiden ten opzichte van 2021-2024, en effect hebben op de Amsterdamse culturele infrastructuur. In welke mate is nog niet duidelijk, Kunst en Cultuur is voornemens om op 3 juli as. een eerste analyse gereed te hebben welke betrokken kan worden bij de besluitvorming over de subsidies binnen het Kunstenplan.

Op 1 augustus a.s. maakt het Amsterdams Fonds voor de Kunst de besluiten bekend over de toekenningen van de meerjarige subsidies binnen het Kunstenplan 2025-2028. Hierbij moet rekening gehouden worden met eventuele scherpe keuzes die het AFK zal moeten maken bij de verdeling van schaarse middelen. Er is door in totaal 276 instellingen voor € 72,2 miljoen per jaar aangevraagd daar waar een budget beschikbaar is van € 51,2 miljoen. Het beschikbare budget is met gemiddeld 141% overvraagd en binnen sommige disciplines (waaronder beeldende kunst, muziek/muziektheater) boven de 170%. Op 1 augustus wordt eveneens duidelijk hoe de door de gemeenteraad gestelde ambities om de culturele infrastructuur van Noord, Nieuw-West en Zuidoost ook tot zijn recht komt op basis van door het AFK gehanteerde regeling.

Het Hoofdlijnenakkoord van de nieuwe regering doet geen specifieke uitspraken over beleid op cultuur, maar bevat wel financiële maatregelen die een negatieve impact hebben op de culturele sector. Dit omvat onder andere een btw verhoging naar 21 procent, het verhogen van de afdracht van loterijen aan de Staat waardoor er minder middelen beschikbaar zijn om te geven aan cultuur en een afschaffing van de giftenaftrek voor cultuur, wat geven minder aantrekkelijk kan maken. Hierboven op zijn generieke kortingen aangekondigd op subsidies maar ook een korting op ontwikkelingssamenwerking, wat zijn weerslag zal hebben op het beschikbare geld voor het (internationaal) cultuurbeleid. De nieuwe bewindspersoon voor OCW dient dit akkoord uit te werken in een beleidsprogramma dat naar verwachting in september gereed zal zijn. Dit zal samenvallen met de besluiten op Prinsjesdag van het kabinet over de subsidieverdeling voor de 'kleine' bis op basis van de adviezen van de Raad voor Cultuur.

Voorjaarsnota 2024

Het college heeft met de voorjaarsnota besloten om met een meerjarig incidentele bijdrage het budget voor het Kunstenplan 2025-2028 te verhogen:

- € 3 miljoen per jaar voor subsidies aan culturele instellingen
- € 1 miljoen per jaar om het aanbod in muzikeducatie gratis aan te kunnen blijven bieden (*nb. deze bijdrage maakt geen onderdeel uit van het voorgelegde besluit over de zeven instellingen*)

Met het besluit van het Kunstenplan 2025-2028 wordt de verdeling van deze extra bijdragen verder uitgewerkt en vastgelegd.

Extra middelen begroting Cultuur

Kunst en Cultuur heeft op basis van een financiële analyse maar ook herprioritering extra middelen weten te vinden die kunnen worden ingezet om meerjarig incidenteel het Kunstenplan te verhogen. Het gaat hier om:

- extra beschikbare middelen binnen de reserve Kunstenplan (€ 0,4 miljoen);

- een ombuiging van de werkdesk in 2025-2028 voor € 0,4 miljoen zoals opgenomen in de hoofdlijnen kunstenplan 2025-2028.

Conceptvoordracht

Kunst en Cultuur heeft op basis van de bovenstaande afwegingen en factoren een concept van het collegebesluit uitgewerkt (bijlage 2). Kunst en Cultuur adviseert **positief** op dit scenario.

Hierbij wordt voor 2025-2026 het advies van de Kunstraad gevolgd:

(in €)	2025	2026	<i>Vershil ten opzichte van toekenning 2024 (in €)</i>	<i>Vershil ten opzichte van toekenning 2024 (in percentage)</i>
Amsterdam Museum	10.021.638	10.021.638	0	-
Bijlmer Parktheater	2.149.201	2.149.201	+ 375.000	21%
Koninklijk Concertgebouwerk est	7.374.493	7.374.493	- 200.000	- 3%
Internationaal Theater Amsterdam	11.403.068	11.403.068	- 250.000	- 2%
Nationale Opera & Ballet	13.369.046	13.369.046	- 300.000	- 2%
De Meervaart	3.654.391	3.654.391	+ 375.000	11%
Stedelijk Museum Amsterdam	15.061.590	15.061.590	0	-
Totaal	63.033.427	63.033.427	0	0%

Voor 2027-2028 wordt afgeweken van het advies. Het college kan niet de volledige € 3 miljoen per jaar compenseren voor deze periode, maar heeft wel middelen gevonden om deels dit verschil te dekken - door incidenteel een herprioritering binnen de begroting Cultuur aan te brengen om zo voor 2027-2028 € 1,6 miljoen per jaar aan te vullen bij het beschikbare bedrag van de zeven instellingen, en hierbij € 1,2 miljoen per jaar te verdelen naar rato - op basis van de verdeling van de budgetten over de zeven instellingen zoals voorgesteld in het advies van de Kunstraad, met een extra bijdrage van € 400.000 per jaar aan Internationaal Theater Amsterdam om de impact op de exploitatie van de bezuiniging zoals geadviseerd door de Raad voor Cultuur (**nog definitief te bevestigen**) te verlagen:

(in €)	2027	2028	<i>Vershil ten opzichte van toekenning 2024 (in €)</i>	<i>Vershil ten opzichte van toekenning 2024 (in</i>

				percentage)
Amsterdam Museum*	9.735.457	9.735.457	- 286.181	- 3%
Bijlmer Parktheater	2.087.828	2.087.828	313.627	15%
Koninklijk Concertgebouworkest**	*7.163.905	7.163.905	- 410.588	- 6%
Internationaal Theater Amsterdam	11.477.439	11.477.439	- 175.629	- 2%
Nationale Opera & Ballet***	12.987.276	12.987.276	- 681.770	- 5%
De Meervaart	3.550.035	3.550.035	270.644	8%
Stedelijk Museum Amsterdam****	14.631.487	14.631.487	- 430.103	- 3%
Totaal	61.633.427	61.633.427	- 1.400.000	- 2%

* bezuiniging ten opzichte van de totale baten (bron: jaarverslag 2022): - 1,9%

** bezuiniging ten opzichte van de totale baten (bron: jaarverslag 2022): -1,3%

*** bezuiniging ten opzichte van de totale baten (bron: jaarverslag 2022): -0,9%

**** bezuiniging ten opzichte van de totale baten (bron: jaarverslag 2022): -1,4%

Daarnaast reserveert een incidenteel bedrag van € 6 miljoen (€ 1,5 miljoen per jaar), voor steun aan culturele instellingen, en dit bedrag integraal te betrekken – volgend op besluitvorming van het AFK over de meerjarige subsidies binnen het Kunstenplan 2025-2028 en besluitvorming van het Rijk over de landelijke basisinfrastructuur voor 2025-2028 in september 2024 - bij de besluitvorming van het Kunstenplan 2025-2028 door college en de gemeenteraad in november/december 2024.

Belangrijke overwegingen hierbij zijn:

- In lijn met de uitgangspunten van de Hoofdlijnen Kunstenplan 2025-2028 wordt recht gedaan aan het principe 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten'; oog voor de gehele culturele infrastructuur en oog voor ongelijk investeren in gelijke kansen
- Dit scenario volgt niet volledig de gewenste uitkomst voor de kunstraad, maar volgt wel in zijn geheel een lijn die is opgenomen in zijn advies. De kunstraad roept namelijk op om (zo snel mogelijk) in 2024 deze voorgestelde reparatie vast te stellen voor de jaren 2025 en 2026. Daarnaast adviseert de kunstraad om bij het nieuwe coalitieakkoord na de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 in te zetten op een substantieel hoger budget voor kunst en cultuur. De compensatie voor het kunstenplan 2027 en 2028 zou volgens de kunstraad hierin meegenomen moeten worden. De kunstraad adviseert het huidige college de middelen die ten opzichte van het advies nu tekort komen te

reserveren voor 2025 en 2026 en een volgend college voor de jaren 2027 en 2028.

- Met dit scenario houdt het college een mogelijkheid in de hand om indien nodig in oktober nog met een tweede deelbesluit te nemen over de invulling van het incidentele bedrag van € 6 miljoen, en kan zo inspelen op mogelijke onwenselijke integrale uitkomsten van de besluitvorming van het AFK en of besluiten van het Rijk die een grote impact hebben op de culturele infrastructuur van de stad. Hiermee blijft het gemeentebestuur ook oog houden voor de kleinere en middelgrote instellingen binnen de huidige complexiteit, en niet alleen de grote instellingen.
- In dit scenario wordt rust en continuïteit voor de financiering van ITA gewaarborgd, de enige van de drie landelijk gefinancierde instellingen waarvan vooralsnog bekend is dat deze te maken kan krijgen met een korting vanuit het Rijk voor 2025-2028. Hiermee onderscheidt deze problematiek zich van de andere twee instellingen waar dit niet geldt. Met deze stap kan de gemeente ook het Rijk bewegen om met een incidentele (gedeeltelijke) reparatie voor ITA te komen – wat de meest positieve uitkomst voor Amsterdam in dit geval zou zijn. ITA speelt een belangrijke rol voor de gehele keten van de podiumkunsten, zowel lokaal, landelijk als internationaal. Hiermee is een breder belang in het spel.

Alternatieve scenario's

Er zijn echter ook andere scenario's mogelijk. Er kunnen andere accenten worden gelegd in de middelen die worden toegekend aan de zeven instellingen, maar dit heeft automatisch ook gevolgen voor de beschikbare middelen voor de bredere culturele infrastructuur. Daarnaast zijn er nog keuzes te maken binnen de verdeling van middelen over de zeven instellingen. De scenario's vindt u in bijlage 3 van dit memo. Deze bespreken we graag met u tijdens de stafvergadering.

Vervolgstappen

De planning voor de volgende stappen ziet er als volgt uit:

3 juli	Bekendmaking adviezen Raad voor Cultuur inzake kleine bis 2025-2028 Bekendmaking besluiten en toekenningen Rijkscultuurfondsen
9 juli	(deel)besluit subsidies Kunstenplan 2025-2028 (zeven instellingen)
10 juli	Interviews ten behoeve van bekendmaking (te publiceren op 11 juli)
11 juli	Bekendmaking besluit college middels raadsinformatiebrief en persbericht Publiceren lobbybrief (separaat traject via Public Affairs)

1 augustus	Bekendmaking besluiten en toekenningen Amsterdams Fonds voor de Kunst meerjarige regeling 2025-2028
september	Afstemming met stadsdelen over besluiten Kunstenplan door het AFK, gericht op culturele infrastructuur Amsterdam voor 2025-2028
Prinsjesdag	Bekendmaking besluiten kabinet kleine bis 2025-2028
oktober	Optioneel: deelbesluit 2 subsidies Kunstenplan 2025-2028 (verdeling incidenteel € 6 miljoen) - <i>onder voorbehoud van van te kiezen scenario</i>
november	Vaststelling Kunstenplan 2025-2028 door college Definitief besluit Tweede Kamer over subsidies basisinfrastructuur 2025-2028
11-12 december	Definitieve vaststelling Kunstenplan 2025-2028 door de gemeenteraad